

Profesor Moritz Willkomm

Vzpomínka na významného
evropského přírodovědce a
lesníka

Prof. Moritz Willkomm

- Narozen 29.6.1821, Herwigsdorf bei Zittau
- 1841 studium přírodních věd v Lipsku
- Horlivý návštěvník Krkonoš-cesta na Sněžku v roce 1837
- Pro členství v buršáckém studentském spolku vyloučen ze studia
- Ředitel lipské botanické zahrady mu umožnil vědecky pracovat ve Španělsku
- Přírodovědný výzkum Iberijského poloostrova se stal jeho životní náplní

Životopisné údaje

- 1846 – 1850 pokračoval ve studiích v Lipsku
- 1850 - byl promován na Dr.phil.
- 1852 - habilitace na docenta botaniky (publikace o pyrenejské floře)
- 1855 - mimořádný profesor a kustod universitního herbáře v Lipsku
- 1856 – 1868 profesor zoologie a botaniky na Lesnické akademii Tharandtu
- 1868 – 1874- profesor botaniky v Dorpatu –Tartu (Estonsko)
- 1874 – 1893 profesor botaniky na Pražské univerzitě
- 1895, 26.08- zemřel v 75 letech ve Stráži pod Ralskem

Madridská univerzita vzpomíná

- La exposición “El botánico H.M. Willkomm (1821-1895). La aventura de la biodiversidad por los caminos y paisajes de España” nos acerca a gran parte de sus investigaciones.
- La muestra, que permanecerá abierta al público hasta el 30 de noviembre de 2010, fue inaugurada por José Manuel Perales, vicerrector de Tecnologías de la Información y Servicios en Red de la UPM, y María Boyer, directora de la Biblioteca Universitaria UPM.
- Con esta exposición, la Universidad Politécnica de Madrid a través de sus bibliotecas rinde homenaje a la figura de Willkomm, que aúna al científico racionalista, que dedicó a nuestro país y a su flora lo mejor de su capacidad, con el aventurero romántico que viajó por España y que reflejó muy bien la biodiversidad botánica y humana, explicó María Boyer.

Přesobení Dr. Moritze Willkomma v Tharandtu

- Dr. Moritz Willkomm

(*10.08.1821 †07.09.1895)

1856-1868 Vorlesungen in Zoologie/Botanik, später Lehre an der Prager Universität

Schubert, G. W. (1870): Naturgeschichte des Pflanzenreichs. In zwei Teilen. Naturgeschichte des Tier-, Pflanzen- und Mineralreichs. Bearbeitet v. Dr. M. Willkomm. 4. Auflage. München/Esslingen, Verlag J. F. Schreiber

Quelle: <http://moritz.botany.ut.ee/history/willkomm.html>

Dr. Moritz Willkomm-životopisné údaje

- **WILLKOMM**, Heinrich Moriz 1821 - 1895
born: Herwigsdorf near Zittau (Saxony)
died: Schloß Wartenberg near Nieme (Bohemia)
Botanist, special research interests included the flora and vegetation of the Iberian peninsula. Forest botanist. Studied medicine in Leipzig, expelled as a member of a students fraternity ("Burschenschaft"). 1844 / 45 and (following his Ph.D) in 1850 on expeditions to Spain and Portugal. 1852; private lecturer, 1855; extraordinary prof. at the university of Leipzig, 1855; prof. at the academy for forestry and agriculture in Tharandt. Prof. of botany at the university of Dorpat (1868) and Prague (from 1873 onwards).

Biography: Österr. Bot. Z. 32: 1 - 6. 1882.

Allg. Bot. Z. 1: 89 - 92. 1895.

Ber. Deutsch. Bot. Ges. 14: (13) - (25). 1896.

ADB 43: 298 - 300. 1898.

GRUMMANN 1974.

FRAHM & EGGERS 2001: 564-565.

Herbarium: COI (Spain, Portugal), GE

GOET: Spain 1844 / 45, 1850 (hb. Gris.).

Willkommovo dílo

- WILLKOMM, MORITZ: **Bilder-Atlas des Pflanzenreichs nach dem natürlichen System. 3. vermehrte Auflage.**
Esslingen bei Stuttgart, J.F. Schreiber, o.J., um 1905, in-4°, zweispaltiger Text, X + Erklärung botanische Fachausdrücke) + 143 S. + über 600 Abbildungen auf 124 fein kolorierten Tafeln + XIV Register, hs. Widmung d. Vorbesitzer mit Datum 1908, farbig illustrierter und dekoriertes Halb-Leineneinband. Rückenvergoldung. ¶ Sehr brauchbares Pflanzenwerk, schön illustriert mit 68 chromolithographischen Pflanzentafeln. Dr. Moritz Willkomm war Universitäts-Professor in Prag. Please notify before visiting to see a book. Prices are excl. VAT/TVA (only Switzerland) & postage.

Jak viděl Krkonoše student Moritz Willkomm - Cesta na Sněžku v roce 1837

- Tenkrát a ještě roku 1842, kdy jsem jako student Krkonoše navštívil potřetí a ještě mnoho let poté, nestála na Sněžce žádná bouda. Jako útočiště pro poutníky sloužila okrouhlá masivní kaple, kterou nechal v letech 1668–1681 postavit hrabě Kryštof Leopold Šafgoč. V této kapli, která byla po postavení boudy vrácena účelům církevním, hospodařil od roku 1824, kdy byla přeměněna na hostinec, a také ještě roku 1842 nájemce Siebenhaar, velmi zdatný hostinský a vynikající znalec Krkonoš, ale také pro svou velikou hrubost vyhlášený a obávaný muž.
- O komfortu a pohodlí v hotelu otce Siebenhaara nemohlo být vůbec řeči. Zrcadlo a jiné za nepostradatelné považované zařízení zcela chybělo a jako umyvadlo sloužil ráno v dolním prostoru na jedné z lavic postavený sud s vodou, který společně museli používat všichni hosté.

Zdroj.krkonos.krnap.cz

Jak viděl Šumavu prof. Willkomm

zdroj -http://www.kohoutikriz.org/data/w_willk.php

- *Průvodce Šumavou s titulem Der Böhmerwald und seine Umgebungen (Ein Handbuch für Reisende) vyšel v Praze nákladem Carl Bellmann's Verlag roku 1878. Jeho autor je na obálce uveden jménem a titulem jako Dr. Moritz Willkomm, "carský ruský státní rada, c.k. řádný profesor botaniky na univerzitě v Praze a ředitel c.k. pražské botanické zahrady".. Willkomm".*
- *S Willkommovým zájmem o Šumavu souvisí už práce Forstliche Flora von Deutschland und Österreich, vydaná v Lipsku 1875, ve druhém vydání 1886.*
- *Roku 1876 se v lipském lesnickém časopise Forstliche Blätter (nová řada, roč. 5) objevila Willkommova stať Eine Ferienreise durch das böhmisch-bayerische Waldgebirge. Průvodce Šumavou staví na pozorování, zkušenosti a znalosti hluboce a detailně tušením přítomných a budoucích*

Budoucnost Šumavy

Jak viděl kůrovcovou kalamitu a budoucnost
Šumavy v roce 1874 profesor botaniky na
pražské německé univerzitě

Dr. Moritz Willkomm

Šumava a její budoucnost (1875)

- Rozsáhlá kůrovcová kalamita na Šumavě v letech 1868 – 1882 upoutala pozornost Willkomma. Do té doby byla pro něj Šumava neznámá
- . V roce 1874 ji poprvé navštívil. Svou pozornost zaměřil na samotnou kalamitu se snahou posoudit její dopady na budoucí vývoj šumavských lesů.
- . Výsledky svého posouzení publikoval v prestižním lesnickém časopise rakouských výzkumných ústavů „Centralblatt fuer das gesamte Forstwesen „ v roce 1876

Zaměřil se i obavy publikované v dobových novinách o katastrofálním dopadu kalamity na šumavský lesní region, na možné klimatické změny a ekonomický úpadek a při své další cestě věnoval pozornost oprávněnosti těchto obav, hlavně na pravděpodobnost vysychání pramenů a potoků. Nebezpečí zániku lučních porostů, likvidace chovu dobytka a úpadek lesního hospodářství povedou k vystěhovalectví z regionu

Jak viděl budoucnost Šumavy prof. Willkomm (2)

- Willkomm prochodil důkladně lesní porosty Šumavy jak na bavorské, tak na české straně.
- Na základě svého pozorování zodpověděl otázku, zda bude česko - bavorské lesní území i nadále plnit své klimatické a ekonomické funkce. Odpověď zněla - ano. Pořád existuje vysoký podíl lesa, zabezpečující lokální klima dřevní produkci.
- I když došlo k redukci lesa, existuje pořád dostatečná plocha lesů plnící své funkce klimatické i ekonomické
- Nadále existují starší zralé smrkové porosty s jedlím a bukem, bohatá čerstvá a úrodná půda.
- Vyslovuje názor, že ještě nikoho nenapadlo hledat v holosečích nebezpečí pro ohrožení lokálního klimatu. Odvolává se na 100 existencí holosečného hospodářství v pohoří Harz – kolébce racionálního lesního hospodaření, kde k žádnému ohrožení lokálního klimatu nedošlo

(3)

- Na Šumavě k vysychání pramenů a poklesu produkce lučních porostů nedošlo.
- Neviděl nebezpečí pro lokální klima a existenci lesa ve zpřístupňování lesních porostů a s ním spojeným odvodňováním lesních půd a mokřadů
- Kladně se vyjádřil pro opatření pro zvyšování produkční schopnosti lesní půdy, ale negativně se staví k jejímu rozšiřování na úkor neproduktivních půd, kdy se dostávají špatné výsledky.
- Negativně se vyslovuje k úbytku starých porostů, vidí v tom nebezpečí
- Na Šumavě se přirozené pralesy (lesy bez lidského zásahu) nevyskytují. Ani Boubín nesplňuje tyto přísné požadavky. S tímto fundamentalistickým a pedantským názorem Willkomm polemizuje. Za pralesy považuje lesní porosty vzniklé z přirozené obnovy, druhově, výškově a prostorově rozrůzněné s četným vývraty, mrtvým dřevem a bylinným půdním podrostem. Lesní hospodář přenechává obnovu lesa přírodě a sám do ní nezasahuje.

(4)

- Případnou mýtní těžbu doporučuje provádět výběrným způsobem, dává ale přednost hospodařit bez zásahu do přírodních procesů.
- Zachovalé zbytky pralesů- přírodních lesů se doposud na Šumavě vyskytují. Mrtvé dřevo, staré stromy, kapradiny a mechy.
- Obnova lesa je ponechána přírodě
- Specifikum – Chůvy, staré odumřelé stromy umožňující existenci nárostů.
- Nevěří, že při obnově dojde ke zvýšení umělé obnovy zalesňováním kalamitních ploch. Existuje dostatek semenných stromů a záruka, že v budoucích 100 -150 letech bude nadále dostatek zralých stromů, schopných zabezpečit přirozenou obnovu
- Půda si zachovala úrodnost, na kalamitních plochách je dostatek humusu a není třeba se obávat zhoršení půdních podmínek pro existenci náletů. Při svých cestách zjistil zdárný průběh přirozené obnovy.
- Lesní provoz zřídil četná semeniště, Willkommen doporučoval obezřetnost při jejich využívání

(5)

- Nedoporučuje rychlý postup při zalesňování pasek, které lze obnovit přirozeně. Uměle obnovovat pouze lokality, kde není přirozená obnova možná. Nezavádět stejnověké jednoetážové porosty, které jsou ohrožovány škůdci.
- Doporučuje s ohledem na porostní poměry zůstat nadále u 120 leté obmýtní doby

(6)

- Závěrem Willkomm konstatuje, že přes rozsáhlé kalamitní poškození zůstane významnou lesní oblastí Střední Evropy, která má nejproduktivnější lesní porosty, nejvyšší dřevní zásoby a maximum stromů silných dimenzí. a jen ignorant nebo pesimista nevěří v její budoucnost z důvodu kůrovcové kalamity. Škody které kalamita způsobila příčinlivému a chudému obyvatelstvu jsou velké a nevyčíslitelné a je zapotřebí pomoci vytvořit nové zdroje příjmů. Toto je úkolem a záležitostí velkých pozemkových vlastníků, zemské správy a vlády státu.